

shop die ik bijwoonde over 'Verhoogde druk: analyse en verzet' in het kader van het Colloquium P. ingericht door het VTi, reageerde evenmin. Waarover hadden we het? Over communicatie? Over de positionering van Dito'Dito met *October'Oktobre* en met *S.T.O.E.M.P.*?

MARIE BAUDET In het culturele veld kom je die houding wel vaker tegen, zowel in algemene zin als in een aantal bijzondere gevallen. Op de redactie waarvoor ik werk bijvoorbeeld, bevindt de culturele dienst zich helemaal aan het eind van de gang. Die ligging kan je echt wel symbolisch noemen. Geregeld krijg je binnen de redactie te horen dat je moet oppassen voor wat niet zou beantwoorden aan 'wat de mensen willen'. Als je dat niet doet ben je elitair bezig. Toch ben ik daar nog niet zo zeker van. Ik zou het nog niet zo weten of 'de mensen' echt zelf willen dat men hen uitsluitend onderhoudt over de grote Europa-tentoonstellingen, over Céline Dion in Las Vegas of over Harry Potter. Al heb ik daarmee natuurlijk niet gezegd dat een krant over deze actualiteit geen berichtgeving zou verschuldigd zijn aan haar lezers. Maar wat de noodzaak betreft om zich te positioneren zoals je dat noemt, dat blijft een vraag zonder antwoord. Hoe breng je als journalist nieuws over een bepaald werk, hoe geef je een boodschap van iemand anders door?

Onbehagen

POL HOSTE Hoe een impliciete uitnodiging tot dialoog meegeven vanuit een artistiek discours dat zichzelf in vraag stelt? In de voorstellingen van Dito'Dito die ik heb bijgewoond

zijn er altijd wel van die 'onaangename' momenten geweest. Alsof men ophield met acteren, de tekst voor zichzelf wou laten spreken, zin had om zijn personage te verlaten, het collectieve werk achter de productie wou laten zien. Niet als retorische geste op het einde van de voorstelling, maar werkelijk als methode om met theater om te gaan. Zichzelf niet te verliezen in het werk. Geen abstractie te maken van de context. Ik gebruik het woord 'onaangenaam' vanuit een traditionele opvatting over theater als iets dat vooral zichzelf niet mag storen, ook al ben ikzelf van het tegendeel overtuigd.

In het literaire tijdschrift *Deus ex Machina* heb ik een pleidooi gehouden voor dat soort *discomfort*, voor die *uneasiness about oneself*. Enkele maanden later riep iemand van de culturele redactie van *De Morgen* tijdens een debat in deSingel te Antwerpen dat ik moest zwijgen over mijn *discomfort*. Wellicht dacht hij dat ik niet kon zwijgen.

MARIE BAUDET Er zijn normen en referentiekaders die gelden voor de meerderheid en die het gevolg zijn van beslissingen die genomen worden door diegenen van wie verondersteld mag worden dat ze de meerderheid vertegenwoordigen. Men kan ervoor kiezen om alles binnen die kaders te definiëren, zowel datgene wat zich laat negeren als datgene wat er buiten valt. Maar men kan er ook voor kiezen om door het referentiekader heen te kijken en aandacht te hebben voor wat niet in schuifjes past. 'There is a crack in everything, that's how the light gets in', zingt Leonard Cohen en dat is een vers waar ik veel van hou. Men zou er goed aan

doen om het af en toe eens te neuriën in instituten waar beslissingen worden getroffen over theater, media en administratieve regelgeving. De pure logica van wat rendeert is dat men doet wat anderen verwachten dat men doet. De artistieke logica van Dito'Dito is van een andere orde. De vraag is dan: hoe sta je tegenover diegenen die met gespitste oren naar je luisteren en je met hun scherpe blik onderzoeken en hoe slaag je erin hen te ontmoeten zonder aan hun verwachtingen te beantwoorden?

Vertaling: Clara van den Broek en Pol Hoste

- 1 *S.T.O.E.M.P.* is een voorstelling van en met 12 Brusselse jongeren tussen 17 en 22 jaar oud, die via een aantal Brusselse jeugdhuizen van de Werking Maatschappelijk Kwetsbare Jongeren bereikt werden. Het tekstmateriaal bestaat uit *La vie commence à Molenbeek*, dat Pol Hoste op basis van zijn gesprekken met een aantal van hen schreef, en *Braise d'amour* van Khadija Aziz, Khadija Chourouhou, Mustapha Hamouda & Miloud Merzguioui, gecoacht door Paul Pourveur. In april 2003 gingen de jongeren ermee aan de slag op de scène, gecoacht door Guy Dermul en Willy Thomas van Dito'Dito, in samenwerking met Gerrit Timmers. De voorstelling werd in april en september 2003 opgevoerd in de bottelarij (Brussel). In Antwerpen waren HETPALEIS en kunstencentrum Monty kandidaat om de voorstelling te programmeren, maar omwille van agenda- en andere praktische redenen ging dat niet door. *S.T.O.E.M.P.* is een productie van BRES/Jeugd en Stad, Dito'Dito en KVS/de bottelarij.

October'Oktobre – Woorden te over/Les mots en trop DITO'DITO/THÉÂTRE DE LA BALSAMINE/BEURSSCHOUWBURG foto Indra Struyven

